

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/27/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7118213741
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7118213741.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a sudkýň JUDr. Moniky Géciovej, PhD. a JUDr. Adriany Murínovej, v spore žalobcu Sociálna poisťovňa, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, IČO: 30 807 484, proti žalovanému Z.. S. S., N. D., H., Š. XX, F.: XX XXX XXX o zaplatenie 1 188,36 eur s prísl. o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice I, č. k. 15C/30/2018-111 z 3. decembra 2019

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.
Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie (ďalej len súd) žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100%.

2. V odôvodnení rozsudku o.i. uviedol, čoho sa žalobca žalobou podanou 31.10.2018 domáhal a ako ju skutkovo a právne odôvodnil. Konštatoval, že platobným rozkazom zo 16.1.2019 zaviazal súd žalovaného na zaplatenie žalovanej sumy, proti ktorému podal žalovaný odpor, v ktorom o. i. namietal aj premlčanie žalobcom uplatneného nároku.

2.1. Po právnom posúdení v zmysle § 544 ods.2,3, §544 ods.3, § 545 ods.1,2,3 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ), § 1 ods.1,2, § 302, § 388 ods.1, § 391 ods.1, § 393 ods.1, § 397 Obchodného zákonníka (ďalej ObZ) uzavrel, že nebolo nesporné (správne: bolo nesporné, pozn. odv. súdu), že vzťah strán sporu bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení ObZ, lebo zmluva o spolupráci bola uzatvorená podľa § 269 ods.2 ObZ. Žalobca sa domáhal zaplatenia zmluvnej pokuty tvrdiac v žalobe a vo svojich písomných vyjadreniach, že žalovaný poukázal celkovú sumu v hodnote vymáhaných pohľadávok na účet žalobcu 15.11.2013. Právo žalobcu uplatniť si u žalovaného nárok na zmluvnú pokutu využil žalobca 16.12.2015, lebo žalobca sa dozvedel až e-mailovým oznámením žalovaného z 9.4.2015, že žalovaný mal uloženú sumu finančných prostriedkov na svojom účte a vtedy mu de facto vzniklo právo na zmluvnú pokutu. Týmto dňom podľa žalobcu reálne vzniklo právo žalobcu si v prípade nesplnenia povinnosti žalovaného uplatniť svoje právo na zmluvnú pokutu na súde v rámci plynutia premlčacej doby podľa § 397 ObZ a preto jeho nárok nie je premlčaný.

2.2. Podľa právneho názoru súdu, žalobca mal právo po každom porušení povinnosti žalovaného, ktorý vymoženú sumu, vrátane čiastkových úhrad, nepoukázal v prospech účtu žalobcu, uplatniť právo na zmluvnú pokutu, čo však neurobil. Každým nasledujúcim dňom, t.j. dňom, ktorým nastalo omeškanie žalovaného vo vzťahu k nezaplatenej dlžnej čiastke, začala plynúť premlčacia doba na uplatnenie zmluvnej pokuty. Ako vyplynulo zo žaloby, naposledy bola žalovaným poukázaná suma v prospech účtu žalobcu 15.11.2013, avšak už pred týmto dátumom malo dôjsť k porušeniu povinnosti žalovaného, keďže žalovaný bol povinný vymáhať finančné prostriedky na účet žalobcu, pričom vymohol pohľadávku žalobcu na svoj účet, čím porušil zmluvné podmienky dohodnuté v článku II bod 7. Je potom zrejmé,

že žalobca mohol prvýkrát uplatniť svoje právo voči žalovanému podaním žaloby na súde naposledy 15.11.2013. Uvedeného dňa začala plynúť všeobecná 4-ročná premlčacia doba podľa § 397 ObZ, ktorá uplynula 15.11.2017. Keďže návrh na začatie konania bol podaný na súde až 31.10.2018, v súlade s § 388 ods.1 ObZ súd toto právo žalobcovi nemohol priznať a preto nárok žalobcu zamietol v celom rozsahu. Ďalšie skutkové okolnosti (napr. okolnosti uzavretia zmluvy o spolupráci, okolnosti, či bola zabezpečená zmluvná povinnosť dohodnutá v súlade s Exekučným poriadkom) súd neskúmal, lebo žalobu zamietol z dôvodu vznesenej námietky premlčania.

2.3. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1 CSP tak, že úspešnému žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie v celom rozsahu podľa § 365 ods.1 písm. h) Civilného sporového poriadku (ďalej CSP), t.j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

3.1. Konštatoval, že rozhodnutie súdu je postavené výlučne na posúdení právnej otázky premlčania uplatňovaného nároku, pričom žalobca je presvedčený, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd v bode 35. až 38. napádaného rozsudku uvádza, že podľa jeho názoru mal žalobca právo po každom porušení povinnosti žalovaného uplatniť právo na zmluvnú pokutu na súde, čím každým nasledujúcim dňom po porušení malo nastať omeškanie žalovaného vo vzťahu k nezaplatenej dlžnej čiastke, vzhľadom na čo mala začať plynúť premlčacia doba na uplatnenie zmluvnej pokuty, čo v konečnom dôsledku malo viesť k premlčaniu nároku žalobcu.

3.2. Žalobca súhlasí s tvrdením súdu, že každým porušením povinnosti žalovaného začala plynúť lehota na uplatnenie nároku na úhradu zmluvnej pokuty, ale nie na jej uplatnenie pred súdom, ale na jej uplatnenie u súdneho exekútora, pričom táto lehota je v zmysle § 397 ObZ 4 roky. Pokiaľ by si žalobca neuplatnil zmluvnú pokutu najskôr u žalovaného, nárok na úhradu zmluvnej pokuty by nebol nikdy vznikol, nakoľko aj v zmluve medzi žalobcom a žalovaným je uvedené, že aj v prípade porušenia zmluvného dojednanja, žalovaný nie je povinný uhradiť zmluvnú pokutu (objektívna povinnosť), ale žalobca má nárok na zmluvnú pokutu, čo stavia inštitút zmluvnej pokuty v predmetnom zmluvnom vzťahu výlučne do dispozičného práva žalobcu. V predmetnej veci by teda uplatnením zmluvnej pokuty zo strany žalobcu na súde bez uplatnenia nároku na zmluvnú pokutu najskôr u žalovaného existoval nedostatok actio nata, teda by neexistovalo právo žalobcu, ktoré by bolo možné na súde uplatniť.

3.3. Súd sa v odôvodnení napádaného rozsudku obmedzil predovšetkým na zosumarizovanie tvrdení účastníkov sporu, no vlastným zisteniam a záverom ohľadom vyhodnocovania predmetnej veci sa venoval len v obmedzenom rozsahu, ktorý pozostával predovšetkým z opisu skutkového stavu veci. V rámci odôvodnenia nevyhodnotil podstatné právne argumenty a právne neodôvodnil, prečo je toho názoru, že nárok žalobcu je premlčaný. Nevysporiadal sa ani s námietkou nedostatku actio nata, posúdenie ktorej bolo v predmetnej veci práve zásadné na riadne určenie začiatku plynutia premlčacej lehoty. Nedostatok actio nata v predmetnom odôvodnení vôbec nevyhodnocoval, čím žalobca považuje napádaný rozsudok za nepreskúmateľný, pričom v predmetnej veci je zrejmé, že sa podľa § 102 Občianskeho zákonníka jedná o právo žalobcu, ktoré sa musí najprv uplatniť u žalovaného, teda premlčacia lehota začína plynúť odo dňa, keď sa právo takto uplatnilo.

3.4. Skutkový stav bol súdom zistený správne, teda je preukázané, že vymáhaná pohľadávka bola žalovanému uhradená na jeho účet 10.2.2012, no žalovaný vymoženú sumu uhradil žalobcovi až 15.11.2013, čím sa dopustil konania v rozpore s platnou zmluvou a vznikol nárok žalobcu uplatniť si u žalovaného zmluvnú pokutu. Z ustanovenia čl. II ods. 7 zmluvy medzi žalobcom a žalovaným vyplýva právo žalobcu požadovať zmluvnú pokutu za splnenia podmienok, nie povinnosť si ju uplatniť, resp. objektívna povinnosť žalovaného ju aj bez uplatnenia žalobcom uhradiť, teda právo uplatniť si nárok na zmluvnú pokutu na súde vzniká až uplatnením si tohto nároku u žalovaného, v opačnom prípade právo žalobcu reálne nevznikne. Žalobca má právo si zmluvnú pokutu u žalovaného neuplatniť, a to aj pokiaľ by žalovaný porušil ustanovenie čl. II ods. 7 zmluvy. Uplatnenie práva u žalovaného na zmluvnú pokutu je teda v dispozícii žalobcu, pričom právo uplatniť si nárok na zmluvnú pokutu u žalovaného sa premlčí uplynutím všeobecnej štvorročnej premlčacej lehoty podľa § 397 ObZ. V predmetnom prípade došlo 10.2.2012 k naplneniu podmienok práva žalobcu uplatňovať si u žalovaného nárok na zmluvnú pokutu, o čom sa žalobca dozvedel až emailovým oznámením žalovaného 9.4.2015. Toto právo žalobca využil 16.12.2015, kedy žalovanému doručil výzvu na úhradu zmluvnej pokuty, teda si uplatnil právo u

žalovaného, čím de facto aj de jure vznikla zmluvná pokuta. Týmto dňom reálne vzniklo právo žalobcu si v prípade neplnenia žalovaného dobrovoľne uplatniť svoje právo na zmluvnú pokutu na súde, a to v premlčacej dobe rátanej podľa § 397 ObZ. Žalobca si nárok na zmluvnú pokutu uplatnil na súde návrhom na vydanie platobného rozkazu podanom 29.10.2018, teda v štvorročnej premlčacej dobe odo dňa jeho uplatnenia u žalovaného. Podľa § 387 ods. 2 ObZ, premlčaniu podliehajú všetky práva zo záväzkových vzťahov s výnimkou práva vypovedať zmluvu uzavretú na dobu neurčitú. Zo zmluvy vyplýva, že žalobca má za stanovených podmienok nárok požadovať od žalovaného zmluvnú pokutu. Túto si teda môže aj nemusí uplatniť. Pokiaľ si túto pokutu uplatní a žalovaný na výzvu nereaguje, má žalobca právo si nárok uplatniť prostredníctvom súdu, teda opäť môže aj nemusí. Z uvedeného je zrejmé, že sa jedná o dve samostatné práva, pričom § 387 ods.2 ObZ priznáva každému z nich samostatnú premlčaciu lehotu („...všetky práva zo záväzkových vzťahov...“). Poradie uplatnenia uvedených práv žalobcu navyše vymedzuje § 391 ObZ, ktorý len potvrdzuje znenie § 387 ods.2 ObZ, že premlčaniu podliehajú všetky práva zo záväzkových vzťahov, keď podľa § 391 ods.1 ObZ pri právach vymáhateľných na súde začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde. V predmetnom prípade sa právo mohlo uplatniť na súde až v čase keď vzniklo, teda v čase, keď bolo samotné právo uplatnené u žalovaného (doručenie výzvy na úhradu zmluvnej pokuty, ktoré bolo doručené žalovanému 16.12.2015). K uplatneniu práva žalobcu na súde došlo 29.10.2018. Oba právne úkony žalobcu, uplatnenie nároku na zmluvnú pokutu u žalovaného 16.12.2015 ako aj uplatnenie nároku na úhradu zmluvnej pokuty na súde 29.10.2018 boli teda urobené v rámci samostatne plynúcej premlčacej doby priznanej predmetným právom podľa § 387 ods. 2 a § 391 ObZ. V prípade, že by mala premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobkyne na zmluvnú pokutu pred súdom plynúť už od 10.2.2012, ako tvrdí súd, nebola by daná actio nata, teda žaloba podaná po vzniku nároku na zmluvnú pokutu, a bez jej uplatnenia u žalovaného by bola neodôvodnená a podaná predčasne.

3.4. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 146/2008 zo dňa 31. 07. 2008, podľa ktorého: „Dovolací súd sa v riešení uvedenej otázky odkláňa od doterajšej judikatúry, t. j. od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí R 28/84, v zmysle ktorého ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak stanovená (§ 78 Obč. zák. - poznámka: teraz § 563), začína premlčacia doba plynúť dňom nasledujúcim po tom, keď dlh vznikol. Okrem už uvedených dôvodov sa s týmto právnym názorom nestotožňuje aj pre nedostatok právnej argumentácie, ktorá napriek tomu, že išlo o otázku spornú už od prijatia zák. č. 141/1950 Sb. (tzv. stredného občianskeho zákonníka), sa obmedzila len na konštatovanie záveru, že možnosť daná veriteľovi vyvolať splatnosť záväzku nesie so sebou súčasne aj právo veriteľa vymáhať splnenie záväzku, teda možnosť svoje právo aj vykonať, pričom prvá objektívna možnosť výkonu práva je daná okamihom, keď veriteľ najskôr mohol o splnenie požiadať. Interpretácia, že možnosť veriteľa vyvolať splatnosť záväzku znamená aj jeho právo vymáhať splnenie záväzku, a teda právo vykonať, vychádzala z nepravdepodobnej možnosti ako by sa mohol veriteľ zachovať a nie z toho, ako sa skutočne zachoval. Pripúšťala začatie plynutia premlčacej doby ako procesu zániku nároku (i keď len podmieneného) skôr ako nárok vznikol, resp. ako sa zavŕšil jeho vznik v zmysle konkrétnej vynúiteľnosti (žalovateľnosti) práva, teda skôr ako sa právo mohlo reálne vykonať. Nerešpektovala tak nedostatok actio nata v čase začatia plynutia premlčacej doby a napokon pripúšťala aj možnosť, že sa premlčí záväzok, ktorý sa nikdy nestal splatným. Išlo o výklad v podstate zhodný s výkladom tejto otázky v sovietskom občianskom práve podľa ktorého, ak splatnosť (zrok) nebola určená, nastala vtedy, keď veriteľ požiadal o plnenie, ale v tomto prípade sa premlčanie nepočítalo od splatnosti, ale od vzniku záväzku (Luby Š.: Občianskoprávny nárok, Právnické štúdie, 1958, str. 270). Možnosť takého riešenia spornej otázky, podľa ktorého by premlčacia doba začala plynúť od splatnosti dlhu, bola v rozhodnutí R 28/84 odmietnutá s poukazom na to, že by znamenala neprípustné posunutie začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu. Voči tomuto argumentu však možno namietať, že v prípade zreteľného oddaľovania výzvy na plnenie a v závislosti na konkrétnych okolnostiach by súd mohol s použitím § 3 ods.1 OZ odmietnuť ochranu práva veriteľa uplatneného až po neodôvodnene dlhej dobe po vzniku záväzku. Okrem toho taký výklad ustanovenia § 101 OZ, ktorého výsledkom je záver o začatí plynutia premlčacej doby, ak čas plnenia nebol dohodnutý ani inak stanovený, dňom nasledujúcim po vzniku právneho vzťahu, nie je súladný so zásadou dôvery v právo, pretože pod hrozbou začatia premlčania bezprostredne po vzniku právneho vzťahu obmedzuje veriteľa v jeho práve vyplývajúcom z § 563 OZ požiadať o plnenie a tým vyvolať splatnosť záväzku podľa jeho slobodnej vôle, resp. ho núti konať spôsobom, ktorý môže byť v rozpore so skutočným záujmom účastníkov právneho vzťahu. V dôsledku toho sa právu, ktoré veriteľovi zaručuje § 563 OZ, odníma reálny obsah.“

3.5. V prípade napádaného rozsudku žalobca navyše uvádza, že vyššie uvedené rozhodnutie NS SR vychádza zo skutkového stavu, v ktorom vznikol dlh zmluvou o pôžičke, teda dlh existoval od počiatku.

V prípade napádaného rozsudku však podľa zmluvy dlh neexistuje a nevznikne ani pokiaľ sa žalovaný dopustí porušenia čl. II ods. 7 zmluvy, ale dlh vznikne až uskutočnením právneho úkonu, ktorým je uplatnenie si nároku na zmluvnú pokutu žalobcom u žalovaného. Uvedené právne argumenty žalobca uvádzal aj v konaní pred súdom prvej inštancie, napriek tejto skutočnosti, tieto neboli v napádanom rozsudku súdom žiadnym spôsobom vyhodnotené, čo zakladá nepreskúmateľnosť napádaného rozsudku a závery súdu ohľadom skutočnosti, že právo žalobcu bolo premlčané predstavuje podľa žalobcu nesprávne právne posúdenie zo strany súdu prvej inštancie. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je žalobca toho názoru, že uplatnenie zmluvnej pokuty z jeho strany bolo uskutočnené riadne a včas, teda nárok žalobcu nie je premlčaný. Žalobca si nárok na zmluvnú pokutu neuplatňoval ani v neprímerane dlhej dobe, nakoľko zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným založený zmluvou je stále platný a oba úkony (uplatnenie nároku u žalovaného ako aj uplatnenie nároku na súde) sú vykonané v rámci plynutia premlčacej lehoty.

3.6. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti (predovšetkým na riadne zistený skutkový stav veci a skutočnosť, že napádaný rozsudok je postavený výlučne na (podľa názoru žalobcu) nesprávnom posúdení právnej otázky premlčania, žalobca žiada súd druhej inštancie, aby predmetný rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a nárok na náhradu trov konania prizná v plnom rozsahu žalobcovi.

4. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že odvolanie žalobcu považuje za nedôvodné a navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Zmluvná pokuta býva v odbornej literatúre charakterizovaná ako určité plnenie, ktoré si zmluvné strany písomne dohodli pre prípad porušenia alebo nesplnenia zmluvnej povinnosti. V rámci systematiky Občianskeho zákonníka aj Obchodného zákonníka je zaradená medzi zabezpečovacie právne inštitúty, ktoré slúžia na zabezpečenie plnenia povinností zo záväzku. Na rozdiel od zodpovednostných nárokov, ktoré vznikajú pri porušení povinnosti ex lege, nárok na zmluvnú pokutu vznikne len za predpokladu, že si ju zmluvné strany vopred dohodli ako prostriedok zabezpečenia konkrétnej zmluvnej povinnosti.

4.1. ObZ obsahuje osobitnú úpravu začiatku plynutia premlčacej doby pri právach, ktoré vznikli z porušenia zmluvy, ako je okrem iného i právo na zaplatenie zmluvnej pokuty. Premlčacia doba začína plynúť dňom, keď bola povinnosť porušená. Rozhodujúca tak nie je splatnosť zmluvnej pokuty, ale moment porušenia zabezpečenej povinnosti. Pri práve na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednanej percentuálnou sadzbou z určenej sumy za každý deň omeškania (ako tomu bolo aj v tomto prípade) s platením peňažného záväzku preto začína plynúť premlčacia doba v zmysle § 393 ods. 1 ObZ, a to nielen prvým dňom omeškania, ale i každým ďalším dňom omeškania, za ktorý vzniklo veriteľovi ďalšie právo na zmluvnú pokutu. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29 Odo 847/2001 z 29.10.2002, uverejnený pod číslom R36/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek; rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 681/2006 z 8.2.2007 a rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 682/2006 z 8.2.2007.

4.2. Uviedol, že právna úprava zmluvnej pokuty v ObZ (§ 300 až § 302) je len doplnením právnej úpravy tohto inštitútu obsiahnutej v OZ (§ 544 a § 545). Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého nárok (súdnou vymáhateľnosť) možno odvrátiť námietkou premlčania. Je to uplynutie času určeného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho môže povinný subjekt čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Použitie tejto námietky má za následok zánik nároku pariaceho k obsahu práva, t.j. zánik jeho súdnej vymáhateľnosti. v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Premlčaním právo nezaniká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. V spore žalovaný vzniesol námietku premlčania (v tejto súvislosti poukazuje na ním podaný odpor voči platobnému rozkazu), s ktorou sa súd náležite vo svojom rozsudku vysporiadal, vysvetlil s poukazom na príslušné zákonné ustanovenia a judikatúru premlčanie právneho nároku.

5. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, účinného od 1.7.2016, ďalej len „CSP“) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas, oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z § 380 ods. 1, 2 CSP, z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. h/ CSP a rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP, lebo je vo výroku vecne správny, na čom nič nemení ani podané odvolanie.

6. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach 15.10.2020, o 9.10 hod., č. dv. 215/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia bolo zverejnené 9.10.2020 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle § 219 ods. 1, 3 a § 378 ods.1 CSP.

7. Žalobca uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h) CSP, ktorý po preskúmaní rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu podaného odvolania nie je daný, lebo súd použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na daný skutkový stav ho i správne aplikoval, t. zn. z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu.

8. Odvolací súd sa neodchýlil od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred nim vykonaných dôkazov a z týchto skutkových zistení vychádzal pri svojom rozhodnutí.

9. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku (§ 387 ods.2) a k námietkam žalobcu uplatneným v odvolaní možno doplniť nasledovné:

10. Predmetom odvolacieho konania je nárok žalobcu, ktorým sa domáha zaplata zmluvnej pokuty z dôvodu, že podľa článku II. bod 7. Zmluvy o spolupráci pri vykonávaní exekúcií zo 7.4.2009 v znení Dodatku č. 1 z 12.5.2011 uzatvorenej medzi stranami sporu, je žalovaný, ako exekútor povinný vymáhať finančné prostriedky v rozsahu vymáhaného nároku oprávneného žalobcu (vrátane čiastkových úhrad) na účet oprávneného uvedený v návrhu na vykonanie exekúcie vedený v Štátnej pokladnici, okrem prípadov uvedených v Exekučnom poriadku a v prípade nespĺnenia tejto povinnosti má oprávnený právo požadovať od exekútora zmluvnú pokutu za každý deň omeškania vo výške 0,1 % zo sumy, ktorá bola v rozpore s touto zmluvou odvodená na iný účet ako účet oprávneného.

10.1. Žalovaný vymohol pohľadávku oprávneného - žalobcu 10.2.2012 nie však na účet oprávneného, ale na svoj účet a celkovú sumu v hodnote vymáhaných pohľadávok poukázal na účet žalobcu až 15.11.2013. Právo žalobcu uplatniť si u žalovaného nárok na zmluvnú pokutu využil žalobca 16.12.2015, lebo žalobca sa dozvedel až e-mailovým oznámením žalovaného z 9.4.2015, že žalovaný mal uloženú sumu finančných prostriedkov na svojom účte.

11. Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

12. Podľa § 544 ods. 2 OZ zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

13. Zmluvná pokuta, vzhľadom na jej dôležitosť a význam vo vzťahoch medzi občanmi, ako aj v obchodných vzťahoch a v súvislosti s celkovou renesanciou európskeho súkromného práva bola opätovne včlenená do nášho právneho poriadku, a to novelou Občianskeho zákonníka v roku 1991 (zákonom č. 509/1991 Zb.). Na túto úpravu nadväzuje úprava v Obchodnom zákonníku, ktorý úpravu zmluvnej pokuty v Občianskom zákonníku dopĺňa a modifikuje pre obchodné vzťahy. Ide o vzťah všeobecnej právnej úpravy (Občiansky zákonník) a osobitnej právnej úpravy (Obchodný zákonník), pričom osobitná právna úprava má prednosť pred všeobecnou. Zmluvná pokuta je upravená v § 540 až 545 OZ a v § 300 až 302 ObZ. Oba zákonníky upravujú zmluvnú pokutu ako zabezpečovací inštitút záväzkového práva. Všeobecne možno konštatovať, že právna úprava zmluvnej pokuty v Obchodnom zákonníku sa odlišuje od právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku.

14. Povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu je spojená s určitými podmienkami, ktoré sa týkajú základného záväzkového vzťahu a akcesorického zabezpečovacieho vzťahu, ktorého obsahom je povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu. Vo všeobecnosti možno povedať, že vznik povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu je podmienený existenciou povinnosti dlžníka plniť, právom veriteľa na plnenie a vznikom škody na strane veriteľa. Dlžník je povinný zaplatiť zmluvnú pokutu podmienene, t.j. povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu sa viaže na nesplnenie jeho zmluvnej povinnosti. Ak táto podmienka nastane, stáva sa povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu nepodmienenou a splatnou. Vznik povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu je teda viazaný na porušenie povinnosti, ktorú dlžník prevzal na seba na základe zmluvy; preto aj jednou z podmienok platnosti dojednávania o zmluvnej pokute je to, aby bola v zmluve určitým a zrozumiteľným spôsobom vymedzená povinnosť, v dôsledku porušenia ktorej je dlžník povinný zaplatiť zmluvnú pokutu.

15. Prvoradým predpokladom uplatnenia zmluvnej pokuty je existencia konkrétnej zmluvnej povinnosti, ktorej porušenie zmluvnej strany sankcionujú zmluvnou pokutou. Preto, ak nedošlo k porušeniu povinnosti, nárok na zmluvnú pokutu nevznikol. Podmienkou pre vznik nároku na zmluvnú pokutu nie je vznik reálnej škody na strane druhej zmluvnej strany, stačí len porušenie povinnosti.

16. V prejednávanej príhode je nesporné uzatvorenie Zmluvy o spolupráci pri vykonávaní exekúcií medzi sporovými stranami, na základe ktorej mal žalovaný ako exekútor vymáhať finančné prostriedky od povinných osôb v prospech oprávneného na jeho účet a v prípade porušenia tejto povinnosti zaplatiť oprávnenému zmluvnú pokutu. Žalovaný vymohol pohľadávku oprávneného od konkrétneho povinného 10.2.2012, avšak nie na účet oprávneného, ale na svoj účet. Vymoženú pohľadávku na účet oprávneného poukázal žalovaný 15.11.2013. Túto skutočnosť (vymoženie pohľadávky), na základe žiadosti žalobcu z 30.3.2015 (č.l. 20) oznámil žalovaný žalobcovi e-mailom 9.4.2015. Listom z 9.12.2015 vyzval žalobca žalovaného na zaplatenie zmluvnej pokuty 1 188,36 eur do troch dní od doručenia výzvy na účet žalobcu. Žalovaný namietal premlčanie žalobcom uplatneného nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty.

17. Podľa § 387 ods. 1 Obchodného zákonníka (ObZ) právo sa premlčí uplynutím premlčacej doby ustanovenej zákonom.

18. Podľa § 387 ods. 2 ObZ premlčaniu podliehajú všetky práva zo záväzkových vzťahov s výnimkou práva vypovedať zmluvu uzavretú na dobu neurčitú.

19. Podľa § 391 ods. 1 ObZ pri právach vymáhateľných na súde začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde, ak tento zákon neustanovuje niečo iné.

20. Podľa § 393 ods. 1 ObZ pri právach vzniknutých z porušenia povinnosti začína premlčacia doba plynúť dňom, keď bola povinnosť porušená, ak nie je pre premlčanie niektorých týchto práv ustanovená osobitná úprava.

21. Podľa § 397 ObZ ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak je premlčacia doba štyri roky.

22. Odvolací súd konštatuje, že pre plynutie premlčacej doby z práva na zmluvnú pokutu platí všeobecná troj, resp. štvorročná premlčacia doba. Nie je správny preto názor žalobcu, že pokiaľ by si žalobca neuplatnil zmluvnú pokutu najskôr u žalovaného, nárok na náhradu zmluvnej pokuty by nebol nikdy vznikol, keďže podľa zmluvy žalovaný nie je povinný uhradiť zmluvnú pokutu (objektívna povinnosť), ale žalobca má nárok na zmluvnú pokutu, čo stavia inštitút zmluvnej pokuty v predmetnom zmluvnom vzťahu výlučne do dispozičného práva žalobcu a teda uplatnením zmluvnej pokuty zo strany žalobcu na súde bez uplatnenia nároku na zmluvnú pokutu najskôr u žalovaného by existoval nedostatok *actio nata*, neexistovalo by právo žalobcu uplatniteľné na súde. Na podporu svojho názoru žalobca poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.7.2008 sp. zn. 4 Cdo 146/2008.

23. Žalobca tvrdí, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil v dôsledku zaujatia chybného záveru, podľa ktorého došlo k premlčaniu práva uplatneného žalobou. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty právnych vzťahov (občianskoprávných i obchodnoprávných), aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené plniť svoje povinnosti.

23.1. Zásada hospodárnosti konania vedie konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov. Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 387 ObZ.

23.2. § 397 ObZ upravuje štvorročnú všeobecnú premlčaciu dobu. Právo sa premlčí uplynutím premlčacej doby ustanovenej zákonom. Obchodný zákonník stanovuje objektívny začiatok plynutia premlčacej doby pri porušení povinnosti, kedy začína premlčacia doba plynúť dňom, keď bola povinnosť

porušená. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len, čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Ide o objektívnu možnosť vykonať právo bez zreteľa na to, či oprávnená osoba by mohla právo subjektívne vykonať alebo nie, t. j. či oprávnený subjektívne vedel alebo nevedel o svojom práve. Zmluvné strany sa nie vždy dohodnú na splatnosti záväzku. Okamih splatnosti práva na plnenie má pritom rozhodujúci význam predovšetkým pre posúdenie, či a kedy nastáva actio nata pre začiatok plynutia všeobecnej premlčacej doby a pre začiatok omeškania dlžníka.

23.3. Už v judikáte R 28/1984 bol prijatý záver, podľa ktorého „ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu“. Na tomto závere sa ustálila aj neskoršia súdna prax [viď napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 25/2003, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako judikát R 91/2004] zotrývajúca na tom, že ak doba plnenia nie je určená zákonom, rozhodnutím alebo zmluvou, splatnosť vyvolá veriteľ tým, že dlžníka požiada o plnenie (§ 563 Občianskeho zákonníka). Dlžník je v takom prípade povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo bol veriteľom požiadaný o jeho splnenie. Ak má veriteľ možnosť sám vyvolať splatnosť dlhu, má právo aj vykonať svoje právo vyplývajúce zo záväzku. Pre účely premlčania je preto významný prvý objektívny okamih, kedy tak môže urobiť a požiadať o plnenie. Rozhodujúcim je preto bezpochyby deň bezprostredne nasledujúci po dni, v ktorom dlh vznikol (porov. rozsudok NS SR 7 Cdo 1375/2015).

23.4. Opačný názor na posudzovanú otázku plynutia premlčacej doby pri neexistencii dohody o splatnosti dlhu zaujal najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 146/2008, ktorým argumentuje aj žalobca v dovolaní. Najvyšší súd SR v svojom rozhodnutí 7 Cdo 1375/2015 citoval vyššie uvedené rozhodnutie 4 Cdo 146/2008 a uviedol, že „opozitný právny názor vyjadrený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 146/2008 podmieňuje objektívny charakter začiatku plynutia premlčacej doby, ktorý vyplýva z § 101 Občianskeho zákonníka tým, že ho robí závislým na subjektívnom prvku - rozhodnutí veriteľa, či výzvou na zaplatenie (§ 563 Občianskeho zákonníka) vyvolá alebo nevyvolá splatnosť dlhu. Akceptovanie názoru o viazanosti začiatku plynutia premlčacej doby na deň splatnosti dlhu a nie na deň vzniku právneho vzťahu, z ktorého dlžníkovi vznikla povinnosť na plnenie, by viedlo k neprípustnému posunutiu začiatku plynutia premlčacej doby (v zrejmom rozpore s účelom inštitútu premlčania) prakticky na neobmedzenú dobu podľa ľubovôle veriteľa“.

23.5. S uvedeným právnym názorom sa stotožňuje i odvolací súd.

24. V danom prípade zo spisu vyplýva, že žalovaný bol v zmysle Zmluvy o spolupráci pri vykonávaní exekúcií zo 7.4.2009 povinný vymáhať finančné prostriedky od povinného v prospech účtu oprávneného (žalobcu) a v prípade porušenia tejto povinnosti má oprávnený právo požadovať od exekútora zmluvnú pokutu. Povinný (spol. STEELCOMP, s.r.o.) zaplatil pohľadávky žalobcu z jednotlivých exekučných konaní na účet žalovaného 10.2.2012 po dražbe hnutelných vecí. Žalovaný poukázal sumu vymáhaných pohľadávok na účet žalobcu až 15.11.2013 a teda v rozpore so zmluvou vymožené pohľadávky zadržoval po dobu 644 dní. Podľa čl. II bod 7 zmluvy má oprávnený, t. j. žalobca, v prípade nesplnenia povinnosti exekútorom, t. j. žalovaným vymáhať finančné prostriedky v rozsahu vymáhaného nároku oprávneného na účet oprávneného právo požadovať od exekútora zmluvnú pokutu za každý deň omeškania vo výške 0,1% zo sumy, ktorá bola v rozpore so zmluvou odvedená na iný účet ako účet oprávneného. Žalobca teda mohol objektívne svoje právo vykonať po prvý raz a podať návrh na súd 11.2.2012, t. j. nasledujúcim dňom, kedy bola porušená povinnosť exekútorom. Týmto dňom aj začala podľa odvolacieho súdu plynúť štvorročná premlčacia lehota, ktorá uplynula 10.2.2016. Odvolací súd poznamenáva, že v rámci plynutia premlčacej doby žalovaný na výzvu žalobcu oznámil žalobcovi 9.4.2015, že pohľadávka bola zaplatená 10.2.2012. Žalobca mal teda možnosť podať výzvu, ale aj žalobu v rámci plynutia premlčacej doby.

24.1. Nie je preto správny názor žalobcu, že v danom prípade sa jedná o právo, ktoré sa musí najprv uplatniť u povinného (žalovaného, podľa § 102 OZ) a tak začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo takto uplatnilo.

24.2. Ak žalobca tvrdí, že ide o prípad, kedy si mal svoje právo uplatniť najprv u žalovaného, tak aj toto právo si musí uplatniť včas, t. j. do troch rokov, od kedy mu tento nárok vznikol, inak toto právo § 583 OZ zanikne (prekluduje).

24.3. Vychádzajúc z uvedeného žalobcovi prvý raz vzniklo právo uplatniť si zmluvnú pokutu porušením povinností žalovaným, t. j. 10.2.2012 a toto právo zaniklo 10.2.2015, pričom žalobca výzvu žalovanému zaslal až 9.12.2015, teda zjavne potom ako je právo bolo už prekludované.

25. Odvolací súd ale nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie uvedeným v bode 37. odôvodnenia rozsudku, že „žalobca mohol prvý krát uplatniť svoje právo voči žalovanému podaním na súde naposledy 15.11.2013. Uvedeného dňa začala plynúť všeobecná 4-ročná premlčacia doba podľa § 397 ObZ, ktorá uplynula 15.11.2017.“

25.1. Ako už bolo vyššie uvedené, k porušeniu povinnosti žalovaným došlo v deň, kedy bola vymáhaná suma pohľadávky pripísaná na jeho účet a nie na účet oprávneného, teda 10.2.2012, nie až poukázaním vymoženej sumy na účet žalobcu 15.11.2013 a žalobca si objektívne mohol vykonať svoje právo prvý krát 10.2.2012.

26. Keďže žalobcom uplatnené odvolacie námietky v prejednávanej spore neboli preukázané, odvolanie nemožno považovať za opodstatnené, preto odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny (§ 387 ods.1 CSP).

27. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods.1 v spojení s § 262 ods.1 a § 255 ods.1 CSP.

27.1. Žalobca nebol úspešný v odvolacom konaní, preto nemá proti úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania, naopak, úspešnému žalovanému preukázateľne žiadne trovy nevznikli, preto mu ich náhradu odvolací súd nepriznal.

26. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods.2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).